

Právo nepočujúcich na informácie v kultúre

Nepočujúci majú právo na rovnaký prístup ku kultúrnym informáciám ako všetci ostatní. Toto právo vychádza zo zásady rovnakého zaobchádzania a rešpektovania ľudskej dôstojnosti. Aby nepočujúci mohli plnohodnotne vnímať kultúrny obsah, musia byť informácie podávané spôsobom, ktorému rozumejú najmä prostredníctvom titulkov a slovenského posunkového jazyka. Rovnosť prístupu neznamená špeciálnu službu alebo výhodu navyše, ale prirodzenú súčasť spravodlivého a inkluzívneho kultúrneho prostredia.

Zákony na Slovensku aj v Európskej únii zdôrazňujú, že každý človek má mať prístup k informáciám bez diskriminácie. Pre oblasť kultúry to znamená, že inštitúcie ako divadlá, kiná, múzeá, galérie či organizátori podujatí majú povinnosť zabezpečiť takú formu komunikácie, ktorá je pre nepočujúcich zrozumiteľná. Právo na prístupné informácie zahŕňa aj to, aby návštevníci vopred vedeli, či je program prístupný či bude tlmočník, titulky alebo vizuálne informácie. Nepočujúci nemajú byť odkázaní na hádanie, domýšľanie alebo osobné zisťovanie na mieste.

Pri audiovizuálnom obsahu je kľúčová povinnosť titulkovania. Filmy, videá, dokumenty alebo multimediálne prezentácie majú byť doplnené o titulky, ktoré obsahujú nielen hovorený text, ale aj informácie o zvukoch, hudbe a dôležitých zvukových efektoch. Titulky poskytujú nepočujúcim úplné porozumenie deja a umožňujú im sledovať kultúrny program bez obmedzení. Pri verejných vystúpeniach, diskusiách či komentovaných prehliadkach je vhodné doplniť aj tlmočenie do slovenského posunkového jazyka, aby komunikácia bola rovnako rýchla, prirodzená a prístupná aj pre ľudí, pre ktorých je posunkový jazyk primárnym komunikačným prostriedkom.

Poznámka pre QR kód:

Dôležitým aspektom je aj dostupnosť informácií počas podujatia. Mnohé oznámenia a pokyny sa často tlmochia len hlasom napríklad začiatok predstavenia, zmena programu, upozornenia alebo organizačné informácie. Nepočujúci tak môžu ľahko prehliadnúť dôležitý pokyn alebo sa ocitnúť v situácii, kde nevedia, čo sa deje. Kultúrne inštitúcie by preto mali zabezpečiť vizuálne oznámenia, textové oznamy, svetelné upozornenia alebo informačné obrazovky, ktoré zaručia, že všetci návštevníci dostanú rovnaké informácie v rovnakom čase.

Zabezpečenie prístupnosti nie je len splnením zákonnej povinnosti. Je to prejav rešpektu, inklúzie a moderného prístupu ku kultúre. Ak kultúrne inštitúcie vytvárajú prostredie, kde nepočujúci môžu porozumieť programu, reagovať na informácie a cítiť sa rovnocenní, prispievajú k spravodlivejšej spoločnosti. Rovnosť prístupu k informáciám v kultúre je základným právom, ktoré otvára dvere k plnohodnotnému zapojeniu nepočujúcich do kultúrneho diania a podporuje ich aktívnu účasť, vzdelávanie a osobnostný rozvoj.

Poznámka pre QR kód:

